

for a living planet

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

8.4.2020

VIITE: Kirjallinen lausuntopyyntö (UJ 5/2020 vp ja UJ 8/2020 vp - U 66/2018 vp)

"Komission ehdotus kalastusenvallontaa koskevien asetusten muuttamiseksi"

ASIA: WWF Suomen kirjallinen lausunto

WWF kiittää lausuntomahdollisuudesta ja toteaa asiasta seuraavaa:

Kalastuksen valvonta-asetus on olennainen väline, jolla varmistetaan yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) sääntöjen noudattaminen. Nykyisen valvontajärjestelmän keskeisiksi puutteiksi on komission laatimassa [REFIT](#) arvioinnissa tunnistettu erityisesti pieniin aluksiin sovellettavat erityissäännökset, joiden on koettu mm. heikentävän tasa-arvoista kohtelua ja johtavan valvonnan puutteisiin. Muita nykyisen järjestelmän keskeisiä ongelmia ovat mm. purkamisveloitteen ja vapaa-ajankalastuksen puutteellinen seuranta. Kyseiset ongelmat ovat valitettavasti tuttuja myös Itämeren olosuhteissa mm. lohenkalastuksen osalta.

WWF toteaa yleisenä kommenttina, että WWF:n näkemykset valvonta-asetuksen keskeisistä ongelmista ovat osittain ristiriidassa perusmuistioissa esiteltujen valtioneuvoston kantojen kanssa. WWF toivookin eduskunnalta, että nykyisen valvonta-asetuksen muuttamiseen liittyviä mahdollisia haasteita tarkasteltaisiin rakentavasti ja ratkaisukeskeisesti. Lisäksi WWF toivoo, että eduskunta ottaisi kannanmuodostuksessaan huomioon oman kalastuksemme lisäksi laajemmin koko EU alueen.

WWF:n kannalta valtioneuvoston kantaan liittyvät keskeiset muutostarpeet ovat:

1. **Rannikkoalusten mobiiliseuranta:** WWF katsoo, että Suomen tulisi tässä asiassa katsoa laajemmin koko EU:n aluetta, eikä vain omaa rannikkokalastustamme ja tukea esitystä seurantalaitteiden käytöstä myös pienissä aluksissa.
2. **Suurempien alusten etä- ja kameravalvonta:** WWF katsoo, että Suomen tulisi tukea komission esitystä riskiperusteisesta etä- ja kameravalvonnasta, sillä lisäyksellä, että etävalvontaa voitaisiin käyttää purkamisveloitteen lisäksi myös muiden YKP:n mukaisten toimien, kuten tiedonkeruun ja kalastuksen teknisten säädösten seurantaan.
3. **Sallittu poikkeama lajittelemattoman saaliin ennakkoarviossa:** WWF pitää erittäin tärkeänä, että Suomi tukee komission esitystä ns. Itämeri poikkeuksen kumoamisesta. WWF kuitenkin huomauttaa, että mikäli komission esittämää 10%:n poikkeamasääntöä halutaan muuttaa, tulee se tehdä Kansainvälistä Merentutkimuslaitosta (ICES)

konsultoiden niin, ettei poikkeamasääntö vaaranna kanta-arvioiden ja tieteellisen neuvonannon luotettavuutta.

4. **Saaliiden suoramyyntiä koskevat poikkeukset:** WWF katsoo, että Suomen kanta tulisi muotoilla siten, että saaliiden suoramyynti olisi sallittua vain siinä tapauksessa, että saalis on raportoitu sähköisesti valvontaviranomaiselle jo ennen rantaan saapumista. Tämä menettely on jo käytössä Suomessa lohen osalta. Puheenjohtajamaan esittämät helpotukset suoramyyntiin ja pienten alusten saalisilmoituksiin voivat yhdessä muodostaa merkittävän porsaanreiän saaliiden väärinraportoinnin osalta. Näin ollen puheenjohtajamaan kompromissiesitystä ei voi hyväksyä sellaisenaan.
5. **Vapaa-ajankalastus:** Vapaa-ajankalastus on sekä Itämerellä että laajemmin EU:n vesillä nopeasti kasvava kalastuksen muoto, joka kohdistuu myös kiintiöityihin ja erityisesti säädeltyihin kalakantoihin. Puutteet vapaa-ajankalastuksen saalistietojen ja kalastuksen määrän arvioinnissa ovat jo pitkään olleet tiedossa, joten on ilmeistä, että vapaa-ajankalastuksen seuranta tulee tehostaa merkittävästi nykytasosta. WWF pitää ongelmallisena, että valtioneuvoston kannasta ei käy selville, tukeeko se komission esitystä vai puheenjohtajamaan kompromissiesitystä. WWF katsoo, että Suomen tulee tukea neuvotteluissa lähtökohtaisesti komission alkuperäistä esitystä.

Yksityiskohtaiset perustelut:

Rannikkoalusten mobiiliseuranta ja saalisseuranta

Alle 10 metrin pituisten alukset on nykyisin vapautettu kalastuspäiväkirjan pitämisvelvoitteesta, eikä niiden valvontaa ei ole pantu asianmukaisesti täytäntöön kaikissa jäsenvaltioissa (esim. pistokokein tehtävä valvonta saaliin purkamisen yhteydessä). Esimerkiksi Välimerellä, missä yli 80 prosenttia aluksista on pieniä, nykyinen valvonta-asetus ei vastaa tarkoitusta. Komissio esittää, että alle 12 metriä pitkille aluksille säädettäisiin velvoite käyttää (mobiili-) seurantalaitteita, jotka mahdollistavat aluksen paikantamisen ja seuraamisen. Lisäksi alle 12-metrisille aluksille esitetään velvoite käyttää sähköistä kalastuspäiväkirjaa, jonka tiedot tulisi toimittaa viranomaisille Komission esityksen mukaan aina ennen satamaan saapumista. Puheenjohtajamaan kompromissiesityksessä on sähköisen kalastuspäiväkirjan käyttöä koskevia vaatimuksia lievennetty siten, että alle 10 metrin pituiset alukset voisivat toimittaa kyseiset tiedot vasta satamaan saavuttuaan. Lisäksi näiden alusten kohdalla sovellettaisiin 24 kuukauden pidennettyä siirtymäaikaa vaatimusten voimaantulolle.

Valtioneuvosto tukee paperimuotoisen raportoinnin muuttamista sähköiseksi, mutta pitää ehdotusta rannikkoalusten mobiiliseurannasta Suomen näkökulmasta ylimitoitettuna toimenpiteenä. WWF sen sijaan katsoo, että mobiiliseurannan avulla voitaisiin tehokkaasti

parantaa nimenomaan nykyisen järjestelmän keskeiseksi ongelmaksi tunnistettua pienten alusten valvontaa. WWF katsoo, että Suomen tulisi tässä asiassa katsoa laajemmin koko EU:n aluetta, eikä vain omaa rannikkokalastustamme ja tukea esitystä seurantalaitteiden käytöstä myös pienissä aluksissa. WWF huomauttaa, että nykyisin on saatavilla monia erilaisia teknisiä sovelluksia, joilla seuranta voidaan toteuttaa helposti ja kustannustehokkaasti, ilman että kalastusaluksiin tarvitsee asentaa erillisiä seurantalaitteita. Lisäksi WWF huomauttaa, että seurantalaitteiden käytöllä olisi mahdollisia positiivisia vaikutuksia myös meriliikenteen turvallisuuden ja kalastajien työturvallisuuden näkökulmasta.

WWF katsoo, että erityisesti Suomen rannikkokalastuksen erityispiirteet huomioiden tietojen toimittaminen vasta satamaan saavuttua olisi sinänsä hyväksyttävissä oleva kompromissi, mutta yhdessä saaliin suoramyyntiä koskevien poikkeusten kanssa se muodostaisi merkittävän riskin saaliiden väärinraportoinnille. Sen sijaan 24 kuukauden siirtymäaika on ylimitoitettu, ottaen huomioon, että seurantalaitteiden asennus ja sähköinen saalisraportointi/saalispäiväkirja eivät Suomen olosuhteissa vaadi merkittäviä uusia teknisiä ratkaisuja. WWF tosin tunnistaa, että jäsenvaltioiden paikalliset olosuhteet ja valmiudet uusien säädösten toimeenpanoon eroavat Suomen tilanteesta, joten riittävä reagointiaika voi hyvin perusteltuna tulla kysymykseen.

Alusten etävalvonta

WWF on pettynyt valtioneuvoston jyrkkään kantaan koskien suurempien alusten kameravalvontaa. Valtioneuvoston kannan mukaan Suomi suhtautuu kielteisesti kameravalvonnan ohella kaikkiin ehdotuksiin sellaisen tekniikan käytöstä, joka on Suomen kalastuslaivaston valvomiseksi Itämeren oloissa tarpeetonta. WWF katsoo, että alusten etä- ja kameravalvonta olisi nimenomaisesti kustannustehokas ja luotettava keino parantaa sääntöjen noudattamista ja valvoa purkamisvelvoitteen toimeenpanoa. Purkamisvelvoitteen toimeenpanon luotettava ja tehokas valvonta on osoittautunut erittäin haastavaksi toteuttaa perinteisillä valvontamenetelmillä, joten tällä hetkellä alusten etävalvonta olisi sekä luotettavuuden että kustannusten kannalta tehokkain toimenpide.

Valtioneuvosto perustelee kielteistä kantaa alusten kameravalvontaan mm. sillä, että saaliin poisheitto ei ole ongelma Suomen harjoittamassa lohen, silakan tai kilohailin kalastuksessa. WWF:n näkemyksen mukaan asia ei ole näin yksinkertainen, sillä esimerkiksi lohen kalastukseen liittyy Itämeren tasolla mittavia ongelmia saaliin väärinraportoinnin osalta. WWF katsoo, että alusten etävalvontaa tulisikin tarkastella laajempänä sijoituksena kalastuksen valvontaan ja tiedonkeruuseen, eikä pelkästään saaliin poisheiton näkökulmasta. WWF:n näkemyksen mukaan etävalvonta voisi merkittävässä määrin edesauttaa mm. tiedonkeruun luotettavuutta, kalastuksen teknisten säädösten valvontaa sekä laittoman kalastuksen

kitkemistä. Lisäksi WWF katsoo, että etävalvontalaitteiden kustannukset voitaisiin kattaa valtaosin Euroopan meri- ja kalatalousrahaston kautta, jolloin kalastusyrityksille ei koituisi uudistuksesta merkittäviä kustannuksia. Mikäli Suomen lipun alla seilaavien alusten toiminnassa ei ole huomautettavaa, on todennäköistä, että riskiperusteisesti toteutettuna kameravalvonta ei edes koskisi Suomen laivastoa.

Suurempien alusten etä- ja kameravalvonnan osalta WWF pitää komission alkuperäistä kantaa selkeämpänä ja kannatettavampana kuin puheenjohtajamaa Kroatian tekemää kompromissiehdotusta ja katsoo, että Suomen tulee tukea neuvotteluissa Komission alkuperäistä esitystä sillä lisäyksellä, että etävalvontaa voitaisiin käyttää purkamisvelvoitteen lisäksi myös muiden YKP:n mukaisten toimien, kuten tiedonkeruun ja kalastuksen teknisten säädösten seurantaan. Lisäksi WWF kannattaa Komission esitystä kalastuskapasiteetin valvonnasta moottoritehon seurantalaitteiden avulla.

Sallittu poikkeama lajittelemattoman saaliin ennakkoarviossa (Itämeri poikkeuksen kumoaminen)

Itämerellä voimassa olevan poikkeuksen mukaan 10 %:n poikkeamasääntö koskee lajittelemattomassa saaliissa koko saaliin määrää, mutta ei lajikohtaista määrää. Komission ehdotuksessa Itämeren poikkeus kumottaisiin, ja myös lajittelemattomassa saaliissa sallittaisiin enintään 10 %:n poikkeama lajeittain. WWF katsoo, että ns. Itämeri poikkeus on erittäin ongelmallinen, sillä se mahdollistaa silakan ja kilohailin lajikohtaisen raportoinnin niin, ettei se vastaa riittävän tarkasti todellista saalismäärää. Tilanne on jo todennäköisesti johtanut siihen, että kalastuksen säätely ei kaikilta osin enää perustu oikeisiin tietoihin kalastuskuolevuudesta ja kalakantojen tilasta. Tämä voi osaltaan vaikuttaa kanta-arvioiden ja saaliskiintiöiden suureen vaihteluun, mikä ei ole kestävää kalakantojen tai kalastuselinkeinon kannalta.

Valtioneuvoston kannan mukaan Suomi voi hyväksyä Itämeren poikkeuksen kumoamisen, mutta vaatii, että neuvoston valvonta-asetuksen säännös muutetaan kalastajien kannalta kohtuulliseksi esimerkiksi niin, että 10 %:n poikkeamasääntö olisi sekä lajikohtainen että koko saaliin määrää koskeva, mutta laskettaisiin kummassakin tapauksessa suhteessa koko saaliin määrään.

WWF toteaa, että valtioneuvoston esittämä laskentatapa mahdollistaisi komission esitystä suuremmat vaihtelut raportoidun ja todellisen saalisjakauman välillä, mutta olemassa olevien tietojen valossa WWF:n on käytännössä mahdotonta arvioida, miten valtioneuvoston esittämä laskentatapa vaikuttaisi esimerkiksi kanta-arvioiden luotettavuuteen. Lähtökohtaisesti WWF ei näe perusteita muuttaa Komission esitystä poikkeamasäännöstä ja korostaa, että mikäli komission esittämää 10%:n poikkeamasääntöä halutaan muuttaa, tulee se tehdä

Kansainvälistä merentutkimuslaitosta (ICES) konsultoiden niin, ettei poikkeamasääntö vaaranna kanta-arvioiden ja tieteellisen neuvonannon luotettavuutta.

Punnitussäännöt

WWF huomauttaa, että komissio on todennut nykyisen valvonta-asetuksen [REFIT](#) -arvioinnissa, että punnituksen ja kuljetuksen nykyinen valvontajärjestelmä mahdollistaa virheelliset ilmoitukset. Kokemusten mukaan kuljetus luo ihanteellisen tilaisuuden saalistietojen virheelliselle ilmoittamiselle. Tilanteen korjaamiseksi komissio on esittänyt mm. saaliiden punnitsemista koskevia sääntöjä muutettaviksi niin, että kaikki saaliit olisi punnittava satamassa ennen varastointia, kuljetusta tai myyntiä. Komission esityksen mukaan saaliit saisi jatkossa punnita vain sellainen toimija, jonka jäsenvaltion viranomaiset ovat rekisteröineet kalatuotteiden punnitsemiseen.

WWF katsoo, että kalatuotteiden luotettava jäljitettävyyden kalastustapahtumasta loppukäyttäjälle asti on keskeinen lähtökohta laittoman kalastuksen kitkemiselle. WWF toteaa, että komission esitykset saaliiden jäljitettävyyden parantamiseksi ovat kokonaisuudessaan erittäin kannatettavia muutoksia nykytilanteeseen ja korostaa, että jäljitettävyydsketjua tulee tarkastella kokonaisuutena niin, ettei sen mikään vaihe luo mahdollisuuksia väärinkäytöksille. WWF katsoo, että saaliiden punnitseminen ennen varastointia, kuljetusta ja myyntiä vaikuttaaärkevimmältä ja helposti toteutettavalta toimenpiteeltä, eikä näe sen osalta perusteita poiketa komission alkuperäisestä esityksestä. Punnitsijoiden rekisteröimisen sijaan puheenjohtajamaa esittää, että jäsenvaltioiden tulee varmistaa punnitsijoiden kompetenssi ja se, että heillä on käytössään asianmukaiset välineet kalaerien luotettavaan punnitsemiseen. WWF ei näe käytännön kannalta eroa komission ja puheenjohtajamaan esitysten välillä, mutta katsoo, että komission esitys rekisteröinnistä voisi selkeyttää valvontaviranomaisten työtä.

Suoramyyntiä koskevat poikkeukset

Komission esityksen mukaisesti jäljitettävyyttä ja ostoilmoituksia koskevista säännöistä annettaisiin poikkeus 5 kg kalaerän myyntiin suoraan kalastajalta kuluttajalle. Puheenjohtajamaan kompromissiesityksessä suoramyyntiä koskevia poikkeuksia laajennettaisiin siten, että kalaerän koko voisi olla korkeintaan 15kg ja se olisi ostaja- ja päiväkohtainen eli kalastaja voi saman päivän aikana myydä suoramyyntinä tätä enemmän, mutta ei yhdelle kuluttajalle. Valtioneuvoston kannan mukaan komission esitys ei ole Suomelle hyväksyttävä, koska jo yksi lohi painaa usein tätä enemmän ja suoramyynti on monelle rannikkokalastajalle keino lisätä saaliinsa arvoa. Sen sijaan Suomi pitää puheenjohtajan kompromissiesitystä hyväksyttävänä.

WWF katsoo, että puheenjohtajamaan kompromissiesitys on todella ongelmallinen, sillä käytännössä se mahdollistaa suurien kalamäärien myymisen ilman mitään tarkempaa dokumentointia. WWF huomauttaa, että puheenjohtajamaan kompromissiesityksen artikla 15(2) sisältyy myös alle 10 metrin aluksia koskeva poikkeus toimittaa kalastuspäiväkirjan tiedot viranomaiselle vasta satamaan saavuttuaan. WWF katsoo, että puheenjohtamaan kompromissiesitys saalisilmoitusta koskevasta poikkeuksesta, yhdistettynä saaliiden suoramyyntiä koskeviin poikkeuksiin, voi osoittautua käytännössä merkittäväksi porsaanreiäksi saaliiden raportoinnin osalta. Tämä koskee erityisesti sellaisia alueita, missä suuri osa aluksista on pieniä ja missä saalis myydään pääsääntöisesti suoraan kalastajalta kuluttajalle.

Näin ollen WWF pitää komission esitystä kannatettavampana kuin puheenjohtajamaan kompromissia ja korostaa, että saaliiden suoramyynti tulisi olla sallittua vain siinä tapauksessa, että saalis on raportoitu sähköisesti valvontaviranomaiselle jo ennen rantaan saapumista.

Vapaa-ajankalastus

Puheenjohtamaan kompromissiesityksen mukaan komission esittämä vaatimus virkistyskalastajien rekisteröimisestä muuttuisi vaatimukseksi kerätä tietoa virkistyskalastajien määrästä. Virkistyskalastuksen saaliita koskevan tiedon keräämisen velvoitetta muutettaisiin siten, että tiedonkeruun menettelyt olisivat kunkin jäsenmaan itsenäisesti päätettävissä. Sähköinen saalisraportointi olisi kompromissiesityksen mukaan pakollista vain silloin, kun unionin lainsäädännössä on erityisiä virkistyskalastusta koskevia säilyttämistoimenpiteitä (esim. saaliskiintiö). Lisäksi jäsenmailla tulisi olla tällaiseen virkistyskalastukseen osallistuvien alusten rekisteröinti- tai lupajärjestelmä.

Vapaa-ajankalastus on sekä Itämerellä että laajemmin EU:n vesillä kasvava kalastuksen muoto, joka kohdistuu myös kiintiöityihin ja erityisesti säädeltyihin kalakantoihin. Esimerkiksi lohen merikalastuksessa vapaa-ajankalastuksen saaliit ovat nykyisin arviolta noin 20 % kokonaissaaliista. Puutteet vapaa-ajankalastuksen saalistietojen ja kalastuksen määrän arvioinnissa ovat jo pitkään olleet tiedossa ja niistä on myös oltu laajasti huolissaan. WWF katsoo, että vapaa-ajankalastuksen seurannan parantaminen olisi niin ikään sijoitus kalastuksen pitkän aikavälin kestävyyyteen ja paremmalla seurannalla voitaisiin parantaa mm. kiintiölajien kanta-arvioiden luotettavuutta. WWF katsoo, että Suomen tulee ajaa puheenjohtajamaan kompromissiesitystä kunnianhimoisempia tavoitteita vapaa-ajankalastuksen seurannan osalta ja tukea neuvotteluissa Komission alkuperäistä esitystä.

WWF kuitenkin huomauttaa, että vapaa-ajankalastusta koskevia määritelmiä olisi vielä tarpeellista selventää, jotta pystytään selkeämmin määrittelemään esimerkiksi, mitkä alukset kuuluisivat rekisteröinnin piiriin. WWF katsoo, että alusten rekisteröinnin osalta olisi varsin

monimutkaista ja tarpeetonta rekisteröidä kaikkia vapaa-ajankalastukseen käytettyjä yksityisiä ja vuokraveneitä. WWF sen sijaan kannattaa kalastusmatkoja järjestävien alusten rekisteröintiä (ns. charter-veneet). Vapaa-ajankalastuksessa sovellettavat saaliskiintiöt ja muut mahdolliset rajoitukset tulisi olla kalastajakohtaisia, ei vene-/aluskohtaisia.

Lisäksi WWF huomauttaa, että vapaa-ajankalastuksen seuranta tulisi ehdottomasti tehostaa myös kansallisella tasolla hallitusohjelman mukaisen oma kala -tietojärjestelmän kautta. WWF katsoo, että vapaa-ajankalastuksen saaliiden ilmoittamisesta tulisi tehdä pakollista ainakin niissä tapauksissa, kun saalis koostuu kiintiöidyistä kalalajeista (pl. silakka ja kilohaili), uhanalaisista kalakannoista tai sellaisista kalalajeista, joiden kalastusta ja hoitoa ohjataan valtakunnallisella kalavarojen hoitosuunnitelmalla.

Helsingissä 8.4.2020

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)
Suomen Rahasto

Jari Luukkonen
Suojelujohtaja

Matti Ovaska
Suojeluasiantuntija

Lisätiedot:

Matti Ovaska, p. 040-7273149, matti.ovaska@wwf.fi